

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M.W. i Ł.I.**

oskarżonych z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 listopada 2025 r.,

zażaleń obrońcy oskarżonego Ł.I., oskarżonego M.W. oraz jego obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 28 października 2025 r., sygn. akt III KK 137/25

w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. oraz art. 538 § 2 k.p.k.

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 28 października 2025 r., sygn. akt III KK 137/25, po rozpoznaniu kasacji obrońców skazanych, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 1 października 2024 r., sygn. akt IV Ka 1467/24, utrzymujący w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt II K 594/23 i sprawę przekazał Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. Uchylając to orzeczenie, Sąd Najwyższy na podstawie

art. 538 § 2 k.p.k. oraz art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k., zastosował wobec Ł.I. i M.W. tymczasowe aresztowanie na okres 3 miesięcy, tj. do dnia 26 stycznia 2026 r.

Zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania po wydaniu wyroku w wyniku rozpoznania kasacji złożyli: obrońca oskarżonego Ł.I., oskarżony M.W. oraz jego obrońca.

Obrońca Ł.I. zaskarżonemu postanowieniu Sądu Najwyższego, orzekającego w pierwszej instancji, zarzucił naruszenie:

1. obrazę przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 258 § 2 k.p.k. jako przesłanki szczególnej stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w zw. z art. 41 ust. 1 zd. 2 Konstytucji RP, art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP poprzez naruszenie norm prawnych zawartych w ustawie zasadniczej co prowadzi do niezgodności stosowania tymczasowego aresztowania na podstawie jedynie przesłanki szczególnej określonej art. 258 § 2 k.p.k. jaką jest grożąca surowa kara,
2. obrazę przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 258 § 2 k.p.k. jako przesłanki szczególnej stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w zw. z art. 5 ust. 1 lit. C Europejskiej Konwencji Praw Człowieka poprzez naruszenie norm prawnych zawartych w wiążącym Rzeczpospolitą Polską akcie prawa międzynarodowego, co prowadzi do niezgodności stosowania tymczasowego aresztowania na podstawie jedynie przesłanki szczególnej określonej w art. 258 § 2 k.p.k. jaką jest grożąca surowa kara,
3. obrazę przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 258 § 2 k.p.k. jako przesłanki szczególnej stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w zw. z art. 9 ust. 1 zd. 1 i 3 zd. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych poprzez naruszenie norm prawnych zawartych w wiążącym Rzeczpospolitą Polską akcie prawa międzynarodowego, co prowadzi do niezgodności stosowania tymczasowego aresztowania na podstawie jedynie przesłanki szczególnej określonej w art. 258 § 2 k.p.k. jaką jest grożąca

surowa kara,

4. obrazę przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 258 § 4 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k. poprzez nie wykazanie rodzaju i charakteru obaw wskazanych w art. 258 § 2 k.p.k., przyjętego za podstawę stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania oraz nasilenie zagrożenia dla prawidłowego przebiegu postępowania w określonym jego stadium,
5. obrazę przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 249 § 3 k.p.k., poprzez zastosowanie środka zapobiegawczego bez przesłuchania oskarżonego, który nie ukrywał się i nie był nieobecny w kraju, podczas gdy zastosować jakikolwiek środek zapobiegawczy można wyłącznie po przesłuchaniu oskarżonego, niezależnie od etapu postępowania, na jakim środek ten się stosuje, co przesądza o obciążeniu zaskarżonego orzeczenia bezwzględną przesłanką odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Podnosząc zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec oskarżonego środków zapobiegawczych o charakterze nieizolacyjnym, a mianowicie:

6. poręczenia majątkowego w wysokości 10 000,00 zł płatnych do 14 dni,
7. dozoru Policji polegającego na obowiązku stawiennictwa oskarżonego dwa razy w tygodniu w miejscowej jednostce Policji właściwej według miejsca zamieszkania oskarżonego połączonym z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonymi oraz zakazie zbliżania się do pokrzywdzonych na odległość nie mniejszą niż 100 metrów,
8. zakazu opuszczania Rzeczypospolitej Polski oraz zatrzymania paszportu lub innego dokumentu, który upoważnia do przekroczenia granicy w razie jego posiadania przez oskarżonego.

M.W. w osobistym zażaleniu wniósł o uchylenie tymczasowego aresztowania i zastosowanie środków wolnościowych w postaci poręczenia majątkowego w wysokości 3000 zł, dozoru Policji, zakazu opuszczania kraju oraz zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonymi oraz świadkami.

Obrońca oskarżonego M.W. zarzucił rozstrzygnięciu:

- naruszenie art. 249 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim pominięto cel stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego, które powinno służyć ochronie i zabezpieczeniu toczącego się postępowania, a nie być poparte jedynie względami surowości kary;
- naruszenie art. 258 § 4 k.p.k. w zakresie nie zastosowania tego przepisu i zaniechania dostosowania środka zapobiegawczego do rodzaju i charakteru obaw związanych z bezprawnym utrudnianiem postępowania oraz stopnia ich nasilenia w sytuacji, gdy z uwagi na zaawansowany etap postępowania karnego w tym dotychczasową postawę oskarżonego zachodzi ich brak;
- naruszenie art. 258 § 2 k.p.k. w zw. z art. 251 § 3 k.p.k. oraz w zw. z art. 257 § 1 k.p.k. poprzez nieuzasadnione zastosowanie przyjęcia w okolicznościach sprawy, iż groźba wymierzenia surowej kary M.W. mogłaby stymulować oskarżonego do podejmowania bezprawnych działań w sytuacji, gdy w tym zakresie nie ujawniły się żadne realne obawy, a ich wystąpienie nie wydaje się prawdopodobne czy możliwe z uwagi na znacznie zaawansowany etap postępowania.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uchylenie tymczasowego aresztowania z jednoczesnym zastosowaniem w miejsce izolacyjnego środka zapobiegawczego środka o charakterze wolnościowym w postaci dozoru Policji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Zażalenia nie zasługują na uwzględnienie, albowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia trafnie wskazał, że w niniejszej sprawie potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego izolacyjnym środkiem zapobiegawczym znajduje swoją podstawę w przepisach art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k.

Pierwszy z tych przepisów stanowi m.in., że środki zapobiegawcze można stosować w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania i tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, iż oskarżony popełnił przestępstwo, przy czym niewątpliwie chodzi o to przestępstwo, które zostało mu zarzucone. Drugi przepis stanowi, że jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, którego górna granica wynosi co najmniej 8 lat, albo gdy sąd pierwszej instancji

skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą. Jest faktem, że oskarżonym postawiono zarzuty popełnienia czynów: rozboju i spowodowania uszczerbku na zdrowiu, a w zaskarżonym postanowieniu wskazano, iż przyjęto istnienie ogólnej przesłanki stosowania środka zapobiegawczego. Chodzi zatem o przesłankę dotyczącą zebrania dowodów wskazujących na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonych zarzucanych im przestępstw. W świetle materiału dowodowego sprawy nie można skutecznie podważyć stanowiska Sądu Najwyższego *a quo* w kwestii istnienia dowodów na popełnienie przez oskarżonych zarzucanych im czynów, przy czym nie jest bez znaczenia, że wyłącznym powodem wydania przez ten Sąd wyroku kasatoryjnego było uchybienie w postaci nienależytej obsady składu sądu odwoławczego (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), powodujące konieczność uchylecia dotkniętego tą wadą wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia. Gdy chodzi o zarzut dotyczący naruszenia art. 258 § 2 k.p.k. przez niewykazanie konkretnymi okolicznościami zrodzenia się w przypadku oskarżonych obawy, że grożąca im surowa kara będzie determinowała ich do bezprawnego utrudniania postępowania apelacyjnego, należało podnieść, iż gdyby było tak, że dla zastosowania środka zapobiegawczego, w tym tymczasowego aresztowania, konieczne jest wykazanie okoliczności, o których mowa w art. 258 § 1 k.p.k., tj. że zachodzi uzasadniona obawa ucieczki lub ukrywania się oskarżonego, względnie obawa mactwa lub utrudniania postępowania karnego w inny sposób, to przepis art. 258 § 2 k.p.k. byłby zbędny. W licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, że przy spełnieniu przesłanek określonych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych wskazanych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., przepis art. 258 § 2 k.p.k. może stanowić samoistną podstawę zastosowania tymczasowego aresztowania, bowiem wprowadza szczególny rodzaj domniemania co do istnienia obawy, że oskarżony, z uwagi na grożącą mu surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11 i szereg innych orzeczeń, np. postanowienia: z dnia 2 października 2024

r., II KZ 47/24, z dnia 23 kwietnia 2024 r., III KZ 14/24, z dnia 20 lutego 2020 r., I KZ 6/20). Wskazać nadto należało, że Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, iż wynikające z art. 258 § 2 k.p.k. domniemanie utrudniania prawidłowego toku postępowania z powodu grożącej oskarżonemu surowej kary nie jest sprzeczne z art. 5 ust. 3 Konwencji o Ochronie Prawa Człowieka i Podstawowych Wolności (sprawa Stettner przeciwko Polsce, skarga nr 38510/06, wyrok ETPCz z dnia 24 marca 2015 r.). Gdy chodzi o zarzut nierozważenia możliwości zastosowania wobec oskarżonych wolnościowych środków zapobiegawczych, to trzeba zauważyć, że podstawą prawną zaskarżonej decyzji procesowej był art. 258 § 2 k.p.k., bowiem istotnie, jak wskazano, zarówno Ł.I., jak i M.W. nadal grozi surowa kara, to zaś stanowi samodzielną przesłankę zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Zastosowanie postulowanych w zażaleniach środków zapobiegawczych, w ocenie Sądu Najwyższego *ad quem*, nie spełniłoby realizacji wskazanego celu.

Należy także stwierdzić, że w żadnym razie nie doszło do ziszczenia się bezwzględnej podstawy odwoławczej, w tym określonej w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k., co nieskutecznie podniósł obrońca oskarżonego Ł.I. W podstawie prawnej zaskarżonego orzeczenia zastosowano w szczególności przepis art. 538 § 2 k.p.k., który stanowi podstawę normatywną dla Sądu Najwyższego do zastosowania środka zapobiegawczego po uchyleniu orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe, jak też uwzględniając wysokość nieprawomocnie orzeczonej wobec oskarżonych kar jednostkowych za przypisane czyny, w tym po 4 lata pozbawienia wolności oraz kar łącznych po 7 lat pozbawienia wolności i nie dostrzegając możliwości zastosowania wobec oskarżonych w miejsce tymczasowego aresztowania, który jest środkiem proporcjonalnym do postawionych im zarzutów, łagodniejszego środka zapobiegawczego, jak i nie stwierdzenia istnienia negatywnych przesłanek określonych w przepisie art. 259 § 1 i § 2 k.p.k., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[WB]

[a.t]